

9 Ιουλίου 1762

Η Μεγάλη Αικατερίνη

Αριστοκράτης της συμφοράς ήταν ο δούκας του Άνχαλτ Τσερμπστ που ζούσε στο Στσετσίν της Πολωνίας. Ήταν, όμως, υπερήφανος, επειδή είχε συγγένεια με την οικογένεια των Ρομανόφ που κυβερνούσε τη Ρωσία. Στις 2 Μαΐου 1729, απέκτησε μια κόρη και της έδωσε το ηχηρό όνομα Σοφία Αυγούστα Φρειδερίκη. Όσο το κοριτσάκι μεγάλωνε, είναι αμφίβολο αν βρισκόταν κάποιος, έξω από τον πατέρα του, που να το θεωρούσε όμορφο. Όμως, η Ελισάβετ δεν το είχε δει ποτέ της. Και Ελισάβετ ήταν η τελευταία κόρη του Μεγάλου Πέτρου.

Όταν εξαντλήθηκε ο κατάλογος των διαδόχων του Μεγάλου Πέτρου και του αδερφού του Ιβάν, στο θρόνο κλήθηκε η Ελισάβετ. Στέφθηκε τσαρίνα στις 5 Δεκεμβρίου 1741 κι αμέσως σκέφτηκε πως ο ανιψιός της Πέτρος (γεννήθηκε το 1728), έπρεπε να αποκτήσει πολλά παιδιά, αν ήθελε να γίνει καλός μονάρχης. Της χρειαζόταν μια νύφη που να μπορεί να την πλάσει όπως εκείνη ήθελε. Θυμήθηκε τον μακρινό ξάδερφο και του μήνυσε να της στείλει την κόρη του.

Έτσι, η Σοφία Αυγούστα Φρειδερίκη, στα 16 της, είδε την τύχη να της χαμογελά απλόχερα. Έφτασε στη ρωσική αυλή κι έκανε τους πάντες να τα χάσουν: Δε γνώριζε λέξη ρωσική, ήταν άχαρη, βάδιζε αδέξια και σκόνταφτε σε ό,τι βρισκόταν μπροστά της. Όμως, η Ελισάβετ ξετρελάθηκε μαζί της. Μια τέτοια κοπέλα γύρευε για τον ανιψιό της που, αν ήθελε να χριστεί διάδοχος, έπρεπε να την παντρευτεί.

Το πρώτο μέλημα της Ελισάβετ ήταν να βαφτίσει ορθόδοξη την καθολική Πολωνέζα. Της έδωσε το όνομα της μητέρας της: Αικατερίνη. Της έμαθε ρωσικά, της δίδαξε πώς να φέρεται και να ντύνεται σωστά και την πάντρεψε με τον Πέτρο που από την πρώτη στιγμή σκεφτόταν με ποιον τρόπο θα απαλλασσόταν από δαύτη. Στα 1754, το ζευγάρι απέκτησε ένα αγοράκι που το ονόμασαν Παύλο. Στα 1762, η Ελισάβετ πέθανε, σίγουρη πως είχε

πράξει το καθήκον της. Τσάρος στέφθηκε ο ανιψιός: Πέτρος Γ'. Ώρα ήταν να απαλλαγεί από τη σύζυγο.

Στα 1762, η Αικατερίνη ήταν 33 χρόνων, καθόλου άχαρη, διόλου αδέξια. Το αντίθετο, μάλιστα. Είχε φροντίσει να κάνει ερωτικό δεσμό με τον όμορφο πρίγκιπα Γρηγόριο Γρηγορίεβιτς Ορλόφ (1734 - 1783) και να εξασφαλίσει τα νώτα της. Με αφορμή το ότι ο Πέτρος συμπεριφερόταν με μισητό τρόπο στους υπηκόους, οργανώθηκε μια επανάσταση ακριβώς τη στιγμή που ο τσάρος σχεδίαζε την εξόντωση της γυναίκας του. Η επανάσταση τον ανάγκασε να το σκάσει. Τα αδέρφια του Γρηγόριου, ο Αλέξιος (1737 - 1808) και ο Θεόδωρος (1741 - 1796) Ορλόφ, τον πρόλαβαν και τον έπνιξαν με τα ίδια τους τα χέρια. Ο λαός πανηγύρισε την απαλλαγή από τον τύραννο και η Αικατερίνη στέφτηκε τσαρίνα, ως Αικατερίνη Β', στις 9 Ιουλίου 1762.

Κυβέρνησε 34 χρόνια και ονομάστηκε Μεγάλη. Πολέμησε με τους Τούρκους και με τους Πολωνούς απλώνοντας τα σύνορά της όλο και πιο πολύ. Ονειρεύτηκε μια νέα βυζαντινή αυτοκρατορία με έδρα την Πετρούπολη. Στα 1770, κήρυξε τον πόλεμο στον σουλτάνο κι έστειλε τους αδερφούς Αλέξιο και Θεόδωρο Ορλόφ να επαναστατήσουν την Ελλάδα. Οι Έλληνες τους ακολούθησαν για να εγκαταλειφθούν αργότερα και να σφαγούν από τους Τούρκους. Υποχρέωσε την Τουρκία να υπογράψει τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (10 Ιουλίου 1774), με την οποία, ανάμεσα στα άλλα, αποκτούσε το δικαίωμα να επεμβαίνει υπέρ των χριστιανών υπηκόων της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Στα 1783, ο εραστής της Γρηγόριος Ορλόφ πέθανε. Η Αικατερίνη απέκτησε νέο, τον αρκετά νεώτερό της πρίγκιπα Αλέξανδρο Ποτέμκιν (1736 - 1791) που ουσιαστικά, έγινε ο πρωθυπουργός της. Όταν, κάποτε, η Αικατερίνη αποφάσισε να περιοδεύσει τη χώρα για να δει, πώς περνά ο λαός, ο Ποτέμκιν οργάνωσε έτσι τα πράγματα, ώστε η τσαρίνα να μείνει με την εντύπωση ότι όλοι ζουν πολύ καλά. Όταν και ο Ποτέμκιν πέθανε, η Αικατερίνη, παρά τα 62 της χρόνια, απέκτησε τρίτον εραστή: Τον πρίγκιπα Πλάτωνα Αλεξάνδροβιτς Ζούμποφ (1767 - 1817) που ήταν αρκετά πιο μικρός από τον γιο της.

Στα 1787, ξανάρχισε τον πόλεμο με τους Τούρκους, ζητώντας και πάλι τη βοήθεια των Ελλήνων που δεν πείστηκαν, εκτός από λίγους. Ο Λάμπρος Κατσώνης κι ο Γεώργιος Ανδρούτσος βγήκαν στο Αιγαίο για να εγκαταλειφθούν κι αυτοί, όταν ο πόλεμος τελείωσε ([βλ. 12.3.1792](#)

). Η Αικατερίνη βοήθησε με πάθος τα γράμματα και τις τέχνες. Διατηρούσε ως το τέλος της ζωής της αλληλογραφία με τους Γάλλους φιλελεύθερους και ήταν οπαδός της φωτισμένης μοναρχίας. Πέθανε στις 17 Νοεμβρίου 1796 (με το παλιό ημερολόγιο, 6 του μήνα με το νέο), σε ηλικία 67 χρόνων. Ο γιος της Παύλος, μόλις ανέλαβε, εξόρισε τον τελευταίο εραστή της.

Εκείνος, όμως, επέστρεψε και, το 1801, σκότωσε τον τσάρο. Η δυναστεία των Ρομανόφ συνεχίστηκε με τον Αλέξανδρο Α', εγγονό της Αικατερίνης, στα χρόνια του οποίου ξέσπασε η ελληνική επανάσταση.

1386: Μόλις 1.600 Ελβετοί νικούν τους 6.000 Αυστριακούς του Λεοπόλδου Γ' σε μια επίδειξη τακτικής. Ο πόλεμος με τους Αψβούργους θα συνεχιστεί για 110 ακόμη χρόνια, ώσπου οι Ελβετοί να κερδίσουν οριστικά την ανεξαρτησία τους.

1686: Σχηματίζεται η συμμαχία της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας με τις Ισπανία, Σουηδία και Σαξονία ενάντια στην Γαλλία και τον βασιλιά Λουδοβίκο ΙΔ'. Η Ευρώπη θα γνωρίσει περίπου τρεις δεκαετίες πολέμων και καταστροφών, ώσπου να ειρηνεύσει με τη συνθήκη της Ουτρέχτης (1713).

1816: Η Αργεντινή διακηρύσσει την ανεξαρτησία της από την Ισπανία.

1916: Γεννιέται ο Έντουαρντ Χιθ, Βρετανός πολιτικός και διπλωμάτης. Ήταν πρωθυπουργός κατά την περίοδο 1970 - 74, όταν η Βρετανία πέτυχε να γίνει μέλος της τότε ΕΟΚ.

1960: Σε λόγο του, ο ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης Νικίτα Χρουστσόφ, προειδοποιεί τις ΗΠΑ να μην εισβάλουν στην Κούβα, δηλώνοντας ότι οι σοβιετικές δυνάμεις θα στηρίξουν το λαό της.

1998: Σεισμός 6,2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ πλήττει τις πορτογαλικές Αζόρες, σκοτώνοντας τουλάχιστον δέκα άτομα.

2004: Το διεθνές δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Χάγη αποφαινεται ότι η ανέγερση «προστατευτικού τείχους» από τους Ισραηλινούς είναι παράνομη.

2011: Δημιουργείται το κράτος του Νοτίου Σουδάν με πρωτεύουσα την Τζούμπα. Το Βόρειο Σουδάν (Χαρτούμ) το αναγνωρίζει αμέσως. Είναι η κατάληξη μισού αιώνα εμφύλιας διαμάχης που έληξε το 2005.

Η 9η Ιουλίου στον πολιτισμό

9 Ιουλίου 1441

Ο Γιαν Βαν 'Αικ

Πότε ακριβώς γεννήθηκε ο Γιαν Βαν Αικ δεν είναι γνωστό. Υπολογίζουν, πριν από το 1395 (το 1390, μάλλον), στη Λιέγη του σημερινού Βελγίου. Θεωρείται ο θεμελιωτής της φλαμανδικής τέχνης στη ζωγραφική, διάσημος για τον πίνακά του στον καθεδρικό ναό της Γάνδης. Ήταν ήδη γνωστός καλλιτέχνης, όταν στα 1426 κλήθηκε στο ανάκτορο του Φιλίππου του Αγαθού, δούκα της Βουργουνδίας, προστάτη των τεχνών στις φλαμανδικές περιοχές. Έμεινε στην υπηρεσία του δούκα ως τον θάνατό του και πραγματοποίησε για λογαριασμό του δυο μυστικές αποστολές στην Ιβηρική: Την αποτυχημένη πρώτη (το 1427) για να ζητήσει το χέρι της Ισαβέλλας της Ισπανίας εκ μέρους του δούκα και την επιτυχημένη δεύτερη (το 1428 – 9) για να ζητήσει το χέρι της Ισαβέλλας της Πορτογαλίας. Γύρισε κουβαλώντας το πολυπόθητο «ναι» και ένα πορτρέτο της μέλλουσας δούκισσας. Στα 1431, ήταν αρκετά πλούσιος ώστε να αγοράσει ένα αρχοντικό στην Μπριζ και να παντρευτεί την όμορφη Μαργαρίτα. Απέκτησαν δυο παιδιά κι έζησαν εκεί ως τις 9 Ιουλίου 1441, μέρα κατά την οποία ο Γιαν Βαν Αικ πέθανε. Βέβαια έργα του υπάρχουν μόνο από την τελευταία δεκαετία της δουλειάς του.

1877: Πραγματοποιείται στο Γουίμπλετον το πρώτο τουρνουά τένις.

1908: Σε ηλικία 73 χρόνων, πεθαίνει ο Δημήτριος Βικέλας που, μαζί με τον Πιέρ ντε Κουμπερτέν πρωτοστάτησε στην αναβίωση και διεθνοποίηση των Ολυμπιακών αγώνων.

1922: Ο Τζόνι Βαϊσμίλερ, κολυμβητής και αργότερα ηθοποιός στο ρόλο του «Ταρζάν», γίνεται ο πρώτος άνθρωπος που σπάει το φράγμα του ενός λεπτού στα 100 μέτρα κολύμβησης (58,6 δευτερόλεπτα).

1993: Βρετανοί επιστήμονες αναγνωρίζουν τα κόκαλα του τσάρου Νικόλαου Β' της Ρωσίας και μελών της οικογένειάς του, κάνοντας τεστ με γενετικά αποτυπώματα του DNA.

2001: Πραγματοποιείται η πιο ακριβή μεταγραφή ποδοσφαιριστή ως την ημέρα αυτή: Ο Ζινεντίν Ζιντάν μετακινείται από την ιταλική Γιουβέντους στην ισπανική Ρεάλ Μαδρίτης αντί ποσού 76.302.270 ευρώ (26 δισεκατομμυρίων δραχμών) για τέσσερα χρόνια. Η προηγούμενη ήταν του Λ. Φίγκο, το 2000, από την Μπαρτσελόνα στην ίδια ομάδα.

2006: Νικώντας τη Γαλλία 5-3 στα πέναλτι (1-1 ο κανονικός αγώνας), η Ιταλία στέφεται πρωταθλήτρια κόσμου στο ποδόσφαιρο για 4^η φορά, συνεπώς στο ανά 12ετία ραντεβού με την ιστορία (1970, 1982 και 1994 οι προηγούμενες φορές που πήρε το κύπελλο).